

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

BANKŲ PRIEŽIŪRA

Paraiškų gauti licenciją vertinimo vadovas

Visos paraiškos

BANKENTOEZICHT

2017 m. rugsėjo mėn.

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDŽĪBA

BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

1	Ižanginis žodis	3
2	Teisinis pagrindas	4
2.1	BPM reglamentas ir BPM pagrindų reglamentas	4
2.2	KRD IV ir nacionalinė teisė	4
2.3	EBI techniniai standartai	5
2.4	BPM politika, praktika ir procesai	5
3	Bendrieji licencijų suteikimo principai	6
3.1	Prevencinė kontrolė	6
3.2	Atviras ir išsamus bendravimas	6
3.3	Vienodumas	6
3.4	Individualus vertinimas ir proporcingumas	7
4	Reikalavimo gauti licenciją apimtis	8
4.1	Esminė veikla	8
4.2	Aplinkybės, kurioms esant privaloma gauti licenciją	11
4.3	Pagal nacionalinę teisę reguliuojama papildoma veikla	14
5	Paraiškų gauti licenciją vertinimas	15
5.1	Kapitalo vertinimas	15
5.2	Veiklos programos vertinimas	15
5.3	Valdymo organo narių kompetencijos ir tinkamumo vertinimas	15
5.4	Tiesioginių ir netiesioginių akcininkų vertinimas	17
6	Procedūrinės nuostatos	19
6.1	Taikomi terminai	19
6.2	Papildomos nuostatos sprendime	24
6.3	Tinkamas procesas	25
7	Licencijos panaikinimas ir galiojimo pabaiga	27

1 Įžanginis žodis

Kredito įstaigų licencijavimas labai svarbus Europos finansų sistemos valstybiniam reguliavimui ir priežiūrai. Visuomenė turi būti užtikrinta, kad bankinę veiklą vykdo tik tie subjektai, kurie yra tam licencijuoti. Tik tada bus pasitikima finansų sistema. Be to, licencijavimas padeda įtvirtinti gerąją praktiką, nes juo užtikrinama, kad į rinką patektų tik patikimi bankai.

Visgi licencijavimu neturi būti trukdoma konkurencijai, finansinių inovacijų diegimui arba technologinei pažangai. Gavusi licenciją, kredito įstaiga iš esmės gali vykdyti įvairią veiklą Europos Sąjungoje. Tad licencijavimu kuriamos vienodos sąlygos visoje ES ir mažinama galimybė subjektams išvengti bankų reguliavimo ir priežiūros.

Nuo 2014 m. lapkričio 4 d. Europos Centrinis Bankas (ECB) turi išimtinę kompetenciją teikti leidimus visoms kredito įstaigoms, įsteigtoms Bendrame priežiūros mechanizme (BPM) dalyvaujančiose valstybėse narėse. Šią kompetenciją jis vykdo glaudžiai bendradarbiaudamas su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis (NKI).

Šis vadovas taikomas visoms paraiškoms gauti licenciją vykdyti kredito įstaigos, kurios apibrėžtis pateikta Kapitalo reikalavimų reglamente¹ (KRR), veiklą, įskaitant, bet ne tik, pirminius leidimus vykdyti kredito įstaigos veiklą, finansinių technologijų („fintech“) įmonių paraiškas, leidimus dėl susijungimų ar įsigijimų, paraiškas leisti steigti laikiną banką ir paraiškas išplėsti licenciją. Vienas pagrindinių šio vadovo tikslų – pateikti daugiau informacijos ir padidinti į BPM aprėptį patenkančių kredito įstaigų vertinimo kriterijų ir steigimo procesų skaidrumą. Juo nesiekama aptarti visų įmanomų atvejų.

Šiame vadove aprašyta politika, praktika ir procesai laikui bėgant gali būti koreguojami. Vadovas nėra teisiškai privalomas; jis parengtas tik kaip praktinė priemonė, kuri bus reguliariai atnaujinama atsižvelgiant į pokyčius ir praktikoje įgytą patirtį².

Šiame vadove, kai tik įmanoma, vartojamos tos pačios sąvokos kaip Kapitalo reikalavimų direktyvoje (KRD IV)³ ir su licencijavimu susijusiuose Europos bankininkystės institucijos (EBI) techniniuose standartuose.

¹ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 dėl pradžios reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 176, 2013 6 27, p. 1).

² Kol kas vis dar dirbama dviem klausimais: kapitalo vertinimo (5.1) ir veiklos programos vertinimo (5.2); dėl jų konsultacijos bus vykdomos vėliau ir atskirai.

³ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL L 176, 2013 6 27, p. 338).

2 Teisinis pagrindas

2.1 BPM reglamentas ir BPM pagrindų reglamentas

BPM reglamento⁴ 4 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta, kad ECB turi išimtinę kompetenciją išduoti leidimus vykdyti kredito įstaigos veiklą. 6 straipsnio 4 dalyje ir 14 straipsnyje nustatyta, kad šią kompetenciją jis turi tiek svarbių įstaigų, kurių priežiūrą tiesiogiai vykdo ECB, tiek mažiau svarbių įstaigų, kurių priežiūrą tiesiogiai vykdo NKI, atžvilgiu.

BPM pagrindų reglamente⁵ (73–79 straipsniai) ši kompetencija suteikti leidimus patikslinama, konkrečiau nustatant atitinkamų NKI ir ECB funkcijas vertinimo procese⁶.

Vykdydamas prevencinės kontrolės funkciją, ECB gali naudotis visais jam BPM reglamentu suteiktais įgaliojimais. Tarp šių įgaliojimų: teisė reikalauti informacijos ir sprendimuose dėl leidimų iškelti sąlygų, nustatyti įpareigojimų ir pateikti rekomendacijų.

Remiantis BPM reglamento 4 straipsnio 1 punkto a dalies ir 14 straipsnio 5 dalies nuostatomis, ECB yra įgaliotas atitinkamuose ES ar nacionalinės teisės aktuose nustatytais atvejais panaikinti leidimus.

2.2 KRD IV ir nacionalinė teisė

BPM reglamento 4 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad, vykdydamas jam pavestus priežiūros uždavinius, ECB taiko visą atitinkamą Sąjungos teisę ir – kai tokią Sąjungos teisę sudaro direktyvos – nacionalinės teisės aktus, kuriais tos direktyvos perkeltos į nacionalinę teisę. Pagrindiniai reikalavimai dėl leidimų išdėstyti KRD IV 8 ir 10–14 straipsniuose, tačiau jų nuostatomis užtikrinamas tik minimalus suvienodinimas, o tai reiškia, kad nacionalinės teisės aktais gali būti nustatyti papildomi reikalavimai dėl leidimų. Todėl ECB, priimdamas sprendimus dėl leidimų BPM subjektams, taiko ir reikalavimus dėl leidimų, nustatytus nacionalinės teisės aktuose, kuriais į nacionalinę teisę perkeltos atitinkamos KRD IV nuostatos, ir atsižvelgia į kitus specifinius nacionalinės teisės aspektus. Dėl šios priežasties skirtingose valstybėse narėse paraiškoms gauti licenciją gali būti taikoma skirtinga tvarka.

⁴ 2013 m. spalio 15 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1024/2013, kuriuo Europos Centriniam Bankui pavedami specialūs uždaviniai, susiję su rizikos ribojimu pagrįstos kredito įstaigų priežiūros politika (OL L 287, 2013 10 29, p. 63).

⁵ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Centrinio Banko reglamentas (ES) Nr. 468/2014, kuriuo sukuriama Europos Centrinio Banko, nacionalinių kompetentingų institucijų ir nacionalinių paskirtųjų institucijų bendradarbiavimo Bendrame priežiūros mechanizme struktūra (BPM pagrindų reglamentas) (ECB/2014/17) (OL L 141, 2014 5 14, p. 1).

⁶ Išsamiau apie tai – 6 skyriuje „Procedūrinės nuostatos“.

2.3 EBI techniniai standartai

ECB taiko visus atitinkamus ES aktus, kuriuos yra priėmusi Europos Komisija EBI parengtų projektų pagrindu, visų pirma, techninius reguliavimo standartus (TRS) dėl informacijos, kurią pareiškėjai privalo pateikti kompetentingoms institucijoms, teikdami paraiškas gauti leidimą vykdyti kredito įstaigos veiklą, ir techninius įgyvendinimo standartus (TIS) dėl tokios informacijos teikimo formų⁷. Tuose techniniuose standartuose pateikiamas ne tik išsamus informacijos, kurią reikia pateikti paraiškoje gauti leidimą, sąrašas, bet ir pačios paraiškos gauti licenciją forma, taip pat išdėstyta jos pateikimo tvarka ir reikalavimai.

2.4 BPM politika, praktika ir procesai

Šiame dokumente sąvoka „priežiūros institucijos“ reiškia ir NKI, ir ECB.

Vertindamos paraiškas gauti licenciją, priežiūros institucijos turi taikyti teisės aktų reikalavimus. Kad tie reikalavimai būtų taikomi nuosekliai, būtina paaiškinti, kaip jie turėtų būti interpretuojami, ir parengti bendrą priežiūrinę praktiką ir procesus.

Todėl ECB kartu su NKI parengė paraiškų gauti leidimą politiką, priežiūrinę praktiką ir procesus, siekdamas išsamiau paaiškinti, kaip ECB taiko – kiekvienu atveju individualiai – KRD IV ir EBI standartus bei nacionalinės teisės aktus, kuriais KRD IV direktyva perkelta į nacionalinę teisę.

Ši politika parengta paisant nacionalinės teisės aktų ir laikantis EBI techninių standartų; prieštaravimo atveju viršesni yra pastarieji. NKI yra sutarusios nacionalinės teisės nuostatas aiškinti ir rengti, kiek tik įmanoma, pagal šią politiką.

Šiame vadove išdėstyta politikai ECB priežiūros valdyba pritarė 2017 m. rugsėjo viduryje. 2017 m. pabaigoje į vadovą bus įtrauktos nuostatos dėl kapitalo vertinimo ir veiklos programų, o vėliau, keičiantis BPM leidimų suteikimo praktikai ir tarptautiniam bei europiniam reguliavimui arba, pavyzdžiui, Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikus kitokį KRD IV nuostatų išaiškinimą, ši politika bus atitinkamai koreguojama.

⁷ Galutinis pranešimas dėl techninių reguliavimo standartų pagal Direktyvos 2013/36/ES 8 straipsnio 2 dalį projekto ir techninių įgyvendinimo standartų pagal Direktyvos 2013/36/ES 8 straipsnio 3 dalį projekto (EBA/RTS/2017/08 ir EBA/ITS/2017/05).

3 Bendrieji licencijavimo principai

3.1 Prevencinė kontrolė

Prudencinės priežiūros požiūriu, licencijavimu turėtų būti užtikrinama, kad institucijos, kurios nebus saugios ir patikimos arba kurios galėtų kelti grėsmę finansų sistemos stabilumui, jau iš pat pradžių nebūtų įleidžiamos į bankų rinką. Suteikdamas leidimus bankams ECB atlieka prevencinės kontrolės funkciją. Jo užduotis – įvertinti, ar į bankų rinką ateinantys dalyviai yra stiprūs ir atitinka nacionalinės ir ES teisės reikalavimus. Todėl ECB pirmiausia įvertina paraiškas teikiančių bankų kapitalo lygį, veiklos programą, organizacinę struktūrą ir bankų vadovų bei tam tikrų akcininkų tinkamumą.

Šiame vadove bankams nesiūlomas joks konkretus verslo modelis.

3.2 Atviras ir išsamus bendravimas

Padavus paraišką gauti licenciją prasideda (arba iš esmės pasikeičia) kredito įstaigos gyvavimo ciklas, tad ir jos bendravimas su priežiūros institucija. Priežiūros institucijos tikisi, kad paraiškų teikėjai rengs tikslias ir išsamias paraiškas ir atvirai pateiks informaciją, taip padėdami priežiūros institucijai priimti pagrįstą sprendimą. Informacijos reikalavimai atitinka EBI techninius reguliavimo standartus (TRS) ir techninius įgyvendinimo standartus (TJS) dėl informacijos, kuri turi būti pateikta norint gauti leidimą vykdyti kredito įstaigos veiklą.

Pareiškėjui nepateikus visos informacijos arba visos papildomos informacijos prašomas leidimas dažniausiai suteikiamas vėliau, negu tikėtasi. Viso proceso metu priežiūros institucijos reguliariai bendrauja su pareiškėju.

3.3 Vienodumas

Per pirmuosius trejus Europos bankų priežiūros metus paaiškėjo, kad valstybės narės skirtingai aiškina licencijavimo tvarką ir skirtingai ją taiko vertindamos paraiškas gauti licenciją.

Siekiant didesnio vienodumo, šiame vadove išsamiau išdėstyta politika, praktika ir procesai, kuriuos ECB taiko vertindamas paraiškas gauti licenciją.

Vadove aptariamos tik tos paraiškos, kurios pateikiamos norint gauti naują arba išplėsti esamą leidimą. Todėl anksčiau suteikti ir jau galiojantys leidimai iš naujo nebus vertinami. Kaip leidimus turinčios kredito įstaigos laikosi atitinkamų reikalavimų yra tikrinama vykdant jų nuolatinę priežiūrą.

3.4 Individualus vertinimas ir proporcingumas

Svarstant bet kokią paraišką gauti licenciją bus atsižvelgiama į visas aktualias aplinkybes. Tai reiškia, kad priklausomai nuo pareiškėjo veiklos pobūdžio, masto ir sudėtingumo bei keliamos rizikos bus taikomas proporcingumo principas.

Informacijos reikalavimai bus diferencijuojami pagal paraiškos pobūdį, priklausomai nuo taikomos teisės. Pildant paraiškas dėl naujoviškos, precedentinės arba itin sudėtingos veiklos reikės pateikti daugiau informacijos, nei pildant paraiškas dėl įprastos ir jau žinomos veiklos. Pavyzdžiui, paraiškai gauti licenciją, pateiktai atlikus vidaus pertvarką siekiant pagerinti grupės struktūrą, turėtų būti taikomos kitokios nuostatos negu paraiškai gauti licenciją, pateiktai dėl dviejų prieš tai buvusių nepriklausomų kredito įstaigų, veikusių pagal skirtingus verslo modelius, susijungimo, arba paraiškai dėl naujos įstaigos steigimo.

4 Reikalavimo gauti licenciją apimtis

Licencijavimo procese ECB atlieka tris pagrindines funkcijas:

- tikrina, ar įmonė pakankamai aktyviai vykdo esminę veiklą, kurią būtina vykdyti, kad įmonė būtų pripažinta kredito įstaiga pagal KRR apibrėžtį;
- suteikia kredito įstaigos veiklos leidimą ir koreguoja esamos licencijos turinį, pavyzdžiui, koreguoja leidžiamos vykdyti bankų veiklos mastą;
- suteikia leidimus vykdyti visą reguliuojamą veiklą, kuriai vykdyti kredito įstaigos turi gauti leidimą pagal taikomus ES ar nacionalinės teisės aktus, kurie sudaro pagrindą prudencinės priežiūros funkcijai.

Priežiūros institucija kiekvieną situaciją ir sandorį, kuriems gali reikėti kredito įstaigos veiklos leidimo, turi įvertinti atskirai, kad nustatytų, ar jiems tikrai reikia tokio leidimo, o ne kokio nors kitokio priežiūrinio patvirtinimo.

Toliau šie aspektai aprašyti išsamiau.

4.1 Esminė veikla

Kredito įstaigos apibrėžtis pagal KRR

KRR pateikta tokia kredito įstaigos apibrėžtis: „įmonė, kuri verčiasi indėlių ar kitų gražintinų lėšų priėmimu iš visuomenės ir paskolų teikimu savo sąskaita“ (4 straipsnio 1 dalies 1 punktą).

KRR apibrėžtį ECB aiškina plačiai, t. y. licencijos suteikiamos ne tik pagal tradicinius verslo modelius veikiančioms kredito įstaigoms, bet ir toms, kurių veikla atspindi kintantį bankų vaidmenį visuomenėje, ypač jeigu jos ketina taikyti šiuolaikiškas finansines technologijas. Tačiau įstaigai leidimas vykdyti kredito įstaigos veiklą gali būti suteiktas tik tokiu atveju, jeigu ji tenkina abi šias apibrėžtyje išskeltas sąlygas: i) priima indėlius ar kitas gražintinas lėšas ir ii) teikia paskolas.

Pažymėtina, kad tuo atveju, jeigu nėra visiškai aišku, ar tikrai įstaiga vykdo abi šias esmines bankų funkcijas, ECB išnagrinėja priešastis ir atlieka **koncentruotąją analizę**. Daugiau dėmesio šiuo klausimu skiriama tiems subjektams, kurie nevykdo abiejų šių funkcijų, tačiau kuriems jų valstybėje narėje vis tiek taikomas reikalavimas turėti licenciją, pavyzdžiui, kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektų (KIPVPS) depozitoriumams ir alternatyvaus investavimo fondams.

- Tai, kad subjektas formaliai tenkina atskirus kredito įstaigos apibrėžties kriterijus, paprastai nelaikoma pakankamu pagrindu subjektui suteikti kredito įstaigos veiklos leidimą. Paraišką teikiantis subjektas privalo **pakankamai**

aktyviai vykdyti abi apibrėžtyje nurodytas funkcijas (priimti indėlius ar kitas gražintinas lėšas ir teikti paskolas), kad galėtų pretenduoti į kredito įstaigos veiklos leidimą. Kai kriterijai tenkinami – arba manoma, kad tenkinami – tik formaliai, nuodugniau išnagrinėjami **papildomi paraiškos teikimo motyvai**⁸.

- ECB įvertina, ar tikrai bendra kredito įstaigų prudencinė sistema yra **teisingiausias ir tinkamiausias pagrindas** planuojamai veiklai vykdyti. Tam tikrai specializuotai veiklai, pavyzdžiui, elektroninių pinigų išleidimo ir mokėjimo paslaugoms, labiau tinka kitas, specialiai jai skirtas reguliavimas.
- Kad būtų pripažintas kredito įstaiga, paraišką teikiantis subjektas privalo vykdyti abi funkcijas – priimti indėlius ar kitas gražintinas lėšas ir teikti paskolas. Tačiau veiklos pradžioje (pavyzdžiui, pirmuosius 12 veiklos mėnesių) galimas tam tikras lankstumas.

Jeigu pareiškėjas neketina iš karto pradėti vykdyti kurios nors iš dviejų kredito įstaigos funkcijų, kompetentinga institucija turėtų įvertinti, ar tai nepakenks verslo plano įgyvendinimui.

Pavyzdžiui, subjektui, neteikiančiam paskolų ir todėl neuždirbančiam iš to palūkanų, gali būti sudėtinga mokėti palūkanas už priimamus indėlius. Tokiu atveju priežiūros institucija, atsižvelgdama į tai, per kiek laiko numatoma pradėti vykdyti kol kas nevykdomą veiklą, įvertina, ar toks verslo modelis yra tvarus.

Jeigu subjekto verslo plane numatyta, kad subjektas net ir po tokio „įsibėgėjimo“ laikotarpio neteiks paskolų savo sąskaita, kompetentinga institucija įvertina, ar tokiai veiklai nebūtų tinkamesnis kitoks reguliavimas.

Gairės dėl apibrėžtyje vartojamų sąvokų

Nei KRR, nei KRD IV konkrečios sąvokos, vartojamos kredito įstaigos apibrėžtyje, atskirai neapibrėžiamos. Nors praktikoje dėl kai kurių jų apibrėžties (pavyzdžiui, „verčiasi“) diskusijų beveik nekyla, dėl kitų apibrėžties nebuvimo ES valstybės narės skirtingai vertina, kokios įstaigos turėtų būti pripažįstamos kredito įstaigomis pagal KRR. Siekiant sumažinti tokius skirtumus, toliau pateikiamos gairės dėl pagrindinių sąvokų, kartu paisant ir nacionalinės teisės aktų.

Indėliai ir kitos gražintinos lėšos

Vienas pagrindinių nuoseklios prudencinės priežiūros tikslų – tinkama indėlininkų, investuotojų ir vartotojų apsauga. Šiuo požiūriu į priežiūros akiratį patenka visos įstaigos, kurios verčiasi tuo, kad priima gražintinas lėšas iš visuomenės – tiek indėlius, tiek kitokias lėšas, pavyzdžiui, nuolat leidžia obligacijas ir kitus panašius vertybinius popierius. Tad į gražintinų lėšų, įskaitant indėlius, sąvoką gali įeiti

⁸ Juos nagrinėjant atsižvelgiama ir į taikomos nacionalinės teisės specifiką.

ilgalaikio taupymo sąskaitos, einamosios sąskaitos, nedelsiant grąžintinos lėšos taupomosiose sąskaitose, lėšos investicinėse sąskaitose arba kitokios lėšos, kurios turi būti grąžintos. Remiantis Teisingumo Teismo pateiktu plačiu išaiškinimu, „kitos grąžintinos lėšos“ reiškia ne tik finansines priemones, pasižyminčias būdinga grąžintinumo savybe, bet taip pat ir tas, kurios, nors ir neturi tokios savybės, yra sutartinio susitarimo grąžinti sumokėtas lėšas objektas⁹.

Panašiai plačiai aiškinama ir sąvoka „indėliai“, kuri ES direktyvoje dėl indėlių garantijų sistemų apibrėžta kaip „kredito likutis, atsiradęs dėl sąskaitoje paliktų lėšų arba dėl laikinų situacijų, susidariusių dėl įprastų bankinių sandorių, kurį kredito įstaiga turi grąžinti [*nominaliaja verte*] pagal taikomas teises nuostatas ir sutartines sąlygas, įskaitant terminuotuosius indėlius ir taupomuosius indėlius“¹⁰.

Lėšoms, gautoms teikiant tam tikras specifines paslaugas, pavyzdžiui, mokėjimo paslaugas ar elektroninių pinigų išleidimo paslaugas, KRD IV ir KRR nuostatos netaikomos¹¹.

Visuomenė

Kad ir kaip sąvoka „visuomenė“ būtų apibrėžta nacionalinėje teisėje, prudenciniame kontekste ji apima ir tam tikrą fizinių bei juridinių asmenų, patikėjusių savo lėšas neprižiūrimiems subjektams, kurių finansinis patikimumas nėra patvirtintas, apsaugos aspektą. Tad tam tikros grupės, kurioms tokios apsaugos nereikia, į sąvoką „visuomenė“ gali būti neįtrauktos. Tai gali būti, pavyzdžiui, asmenys, kuriuos su įmone, kuriai jie patiki savo lėšas, sieja tam tikri (asmeniniai) ryšiai, ir kurie dėl šios priežasties gali patys įvertinti tos įmonės finansinį patikimumą, arba profesionalūs rinkos dalyviai, turintys pakankamai kompetencijos ir lėšų, kad galėtų patys atlikti savo sandorio šalių analizę.

Paskolų teikimas savo sąskaita

Skolinimo, t. y. kreditų ir paskolų teikimo, veiklą kredito įstaiga privalo vykdyti „savo sąskaita“. Taigi, kredito įstaiga yra kreditorius, o jos teikiami kreditai ir paskolos yra jos turtas. Į kredito sąvoką įeina KRD IV I priedo antrame punkte išvardyta veikla, t. y. vartojimo kreditai, būsto paskolos, faktoringo operacijos, komercinių sandorių finansavimas ir kita veikla. Sąskaitų kreditavimas taip pat gali įeiti į kredito apibrėžtį pagal KRR.

⁹ Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, 1999 m. vasario 11 d., Byla C-366/97.

¹⁰ Į nacionalinę teisę perkelta 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/49/ES dėl indėlių garantijų sistemų.

¹¹ 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB, (PSD2 direktyva) (OL L 337, 2015 12 23, p. 35) 18 straipsnio 3 dalis ir 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl elektroninių pinigų įstaigų steigimosi, veiklos ir riziką ribojančios priežiūros, iš dalies keičiančios Direktyvas 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikinamos Direktyvą 2000/46/EB, (EMD direktyva) (OL L 267, 2009 10 10, p. 7) 6 straipsnio 3 dalis.

4.2 Aplinkybės, kurioms esant privaloma gauti licenciją

Pirminės licencijos suteikimas

Subjektams gali reikėti pateikti NKI paraišką gauti pirminę licenciją dėl įvairių priežasčių. Iš principo paraiška nepriklauso nuo to, ar licencijos reikia tam tikram ribotam, ar neribotam laikui. Tačiau paprastai licencijos suteikiamos neribotam laikui.

- Bet koks **subjektas, norintis tapti kredito įstaiga**, t. y. pradėti priiminėti indėlius ir kitas gražintinas lėšas ir teikti paskolas, privalo gauti naują licenciją. Tai gali būti naujai įsteigtas subjektas arba veikiantis subjektas, jau vykdamas vieną iš reikiamų funkcijų ir norintis pradėti vykdyti ir kitą. Tai gali būti ir reguliuojama finansų įstaiga, planuojanti išplėsti veiklą ir teikti visas bankų paslaugas.
- Gauti naują licenciją gali būti būtina ir tuo atveju, kai **susijungia dvi ar daugiau kredito įstaigų ir iš jų sukuriamas naujas subjektas, vykdyantis sujungtą kredito įstaigų veiklą**. Bet kokiam naujam subjektui, vykdančiam reguliuojamą veiklą, būtina turėti licenciją.

Toks naujas subjektas gali būti kuriamas ir trumpam laikui, pavyzdžiui, vykdamas susijungimą, kai kredito įstaigos veiklą pirmiausia gali reikėti perduoti naujam laikinam subjektui ir tik po to ją sujungti su kita ir suformuoti galutinį subjektą. Nors toks naujas subjektas yra laikinas, jam vis tiek būtina gauti licenciją.

Tačiau kai kada tokioms laikinoms kredito įstaigoms gali būti taikoma išimtis, pavyzdžiui, kai jos kredito įstaigos veiklą vykdo tik teisiniu sandoriu reikalingą trumpą laiką, t. y. tik tol, kol susijungimo sandoris bus teisiškai baigtas. Priimdamos sprendimą, ar suteikti tokią išimtį, priežiūros institucijos įvertina konkrečias sandorio vykdymo aplinkybes ir keliamą riziką. Pretenduodami į tokią išimtį, subjektai turėtų numatyti saugikius tam atvejui, jeigu perkėlimo nepavyktų atlikti per numatytą teisiniu sandoriu reikalingą trumpą laiką. Bet kokiu atveju susijungimui būtina gauti visus kitus reikalingus priežiūrinius patvirtinimus.

- **Laikinas bankas** – tai laikina kredito įstaiga, įsteigta konkrečiai tam, kad perimtų kitos, paprastai nemokios, kredito įstaigos turtą ir įsipareigojimus ir toliau vykdytų kritinės svarbos funkcijas, kol bus vykdomas turto pardavimas ar nurašymas. Nors ir laikini, tokie bankai vis tiek yra laikomi kredito įstaigomis, todėl jie turi gauti ECB sprendimą dėl licencijos.

Dažnai laikiną banką reikia įsteigti greitai, siekiant padėti krizės ištiktam bankui. Dėl tokio skubumo ir trumpų terminų, tinkamai pagrįstais atvejais leidimas steigti laikiną banką gali būti suteiktas su išimtimi, t. y. leidžiama pradėti operacijas nesilaikant KRD IV reikalavimų. Tačiau tokia išimtis turėtų būti suteikiama tik tam tikram ribotam laikui.

Priklausomai nuo konkrečios situacijos, laikinų bankų licencijavimas vykdomas kartu su kitomis institucijomis, visų pirma, su bendra pertvarkymo valdyba arba nacionaline pertvarkymo institucija. Pireikus į šį procesą gali būti įtrauktos ir kitos institucijos.

Licencijų pakeitimai

Subjektams gali iškilti poreikis pateikti paraiškas pakoreguoti pirmines licencijas dėl įvairių priežasčių, įskaitant toliau aprašytus ir kitus atvejus.

- Kai kuriose valstybėse narėse universalios bankų veiklos licencijos, t. y. licencijos, suteikiančios pareiškėjui teisę vykdyti visų KRD IV I priede išvardytų rūšių veiklą ir kitą nacionalinėje teisėje apibrėžtą veiklą, neteikiamos. Jeigu subjektas turi neuniversalią licenciją ir nori pradėti vykdyti į ją neįtrauktą reguliuojamą veiklą, pavyzdžiui, teikti investavimo, portfelio valdymo, saugojimo ir saugyklų bei seifų paslaugas ir t. t., jam gali reikėti išplėsti pirminį veiklos leidimą.

KRD IV I priedas

VEIKLOS RŪŠIŲ, KURIOMS TAIKOMAS TARPUSAVIO PRIPAŽINIMO PRINCIPAS, SĄRAŠAS

1. Indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimas.
2. Skolinimas, įskaitant, *inter alia*: vartojimo kreditą, su nekilnojamuoju turtu susijusias kredito sutartis, faktoringo operacijas (su atgręžtinio reikalavimo teise arba be jos), komercinių sandorių finansavimą (įskaitant teisės į turtą perėmimą).
3. Finansinė nuoma.
4. Mokėjimo paslaugos, kaip apibrėžta Direktyvos 2007/64/EB 4 straipsnio 3 dalyje.
5. Kitų mokėjimo priemonių (pvz., kelionės čekių ir vekselių) išdavimas ir tvarkymas, kai tokia veikla nėra įtraukta į 4 punktą.
6. Garantijos ir įsipareigojimai.
7. Prekyba savo arba klientų sąskaita bet kuriomis iš šių priemonių:
 - (a) pinigų rinkos priemonėmis (čekiais, vekseliais, indėlio sertifikatais ir t. t.);
 - (b) užsienio valiuta;
 - (c) finansiniais ateities ir pasirinkimo sandoriais;
 - (d) valiutos keitimo ir palūkanų normos priemonėmis;

(e) perleidžiamaisiais vertybiniais popieriais.

8. Dalyvavimas leidžiant vertybinius popierius ir su jų leidimu susijusių paslaugų teikimas.
9. Įmonių konsultavimas kapitalo struktūros, verslo strategijos ir su tuo susijusiais klausimais, taip pat su įmonių susijungimais ir pirkimais susijusios paslaugos.
10. Finansų maklerio paslaugos.
11. Portfelio valdymas ir konsultavimas.
12. Vertybinių popierių saugojimas ir tvarkymas.
13. Informacijos apie kreditavimą paslaugos.
14. Saugojimo saugyklose, seifuose paslaugos.
15. Elektroninių pinigų leidimas.

Direktyvos 2004/39/EB I priedo A ir B skirsniuose numatytoms paslaugoms ir veiklai, kai kalbama apie finansines priemones, numatytas tos direktyvos I priedo C skirsnyje, pagal šią direktyvą taikomas tarpusavio pripažinimas.

- Laikui bėgant įstaiga gali nuspręsti vykdyti kitokią veiklą. Jeigu nacionalinėje teisėje nustatyta, kad, **pakeitus veiklą**, privaloma gauti sprendimą dėl licencijos, būtina jį gauti iš ECB. Tačiau jeigu planuojama nauja veikla jau įtraukta į pirminę licenciją, kreiptis dėl licencijos pakeitimo nebūtina.
- Gali keistis subjekto teisinė forma. Jeigu nacionalinėje teisėje nustatyta, kad, **pasikeitus teisinei formai**, privaloma gauti sprendimą dėl licencijos, arba jeigu, pasikeitus teisinei formai, pasikeičia ir įstaigai taikoma prudencinė tvarka, ECB priima sprendimą dėl licencijos. Jeigu, pasikeitus teisinei formai, pagal nacionalinę teisę sprendimo dėl licencijos gauti neprivaloma, gali būti privaloma gauti kitokius priežiūrinius patvirtinimus, pavyzdžiui, dėl pakoreguotų kredito įstaigos įstatinių dokumentų (įstatų).
- ECB sprendimas dėl licencijos išplėtimo gali būti būtinas įvykdžius **susijungimą**, ypač jeigu sujungiamų subjektų licencijose numatyta skirtinga veikla. Subjektas, kuris vykdytų reguliuojamą veiklą, kurią anksčiau vykdė kitos sujungiamos įstaigos, privalo gauti leidimą vykdyti visas jų vykdytas veiklos rūšis. Jeigu tas subjektas jau turi bankų veiklos licenciją, ją gali reikėti išplėsti. Privaloma gauti ir visus kitus būtinus su susijungimu susijusius priežiūrinius patvirtinimus.

Kadangi ECB turi išimtinę kompetenciją suteikti leidimus BPM subjektams, licencijos naujiems subjektams neturėtų būti perleidžiamos, net jeigu tokia galimybė numatyta nacionalinėje teisėje.

Apskritai paraiškos dėl licencijų pakeitimų gali būti vertinamos plačiau taikant proporcingumo principą negu paraiškos dėl pirminės licencijos. Pavyzdžiai pateikiami 5 skyriuje.

4.3 Pagal nacionalinę teisę reguliuojama papildoma veikla

Taip pat žr. šį išaiškinimą bankų priežiūrai skirtoje ECB interneto svetainėje:

[2017 m. kovo 31 d. laiškas dėl Priežiūros valdybos 2016 m. lapkričio mėn. sprendimo dėl „nacionalinių įgaliojimų“.](#)

Pagal nacionalinę teisę gali būti reguliuojama daugiau veiklos rūšių, negu išvardyta KRD IV I priede. Todėl kai tik nacionalinėje teisėje nustatyta, kad kredito įstaiga, prieš pradėdama finansinę veiklą, privalo gauti leidimą, ECB privalo priimti sprendimą dėl leidimo, net jeigu ta veikla KRD IV I priede nepaminėta. Ši nuostata patvirtinta ir BPM pagrindų reglamento 78 straipsnio 5 dalyje, kurioje nustatyta, kad „sprendime išduoti leidimą nurodoma prašymo pateikėjo kaip kredito įstaigos veikla taip, kaip nurodyta atitinkamoje nacionalinėje teisėje (...)“.

ECB suteikia leidimus vykdyti veiklą, reguliuojamą tik pagal nacionalinę teisę, jeigu jos atžvilgiu pagal ES teisę vykdoma priežiūros funkcija.

5 Paraiškų gauti licenciją vertinimas

Daugiau informacijos:

- EBI techninius standartuose,
- dėl veiklos programos: KRD IV 10 straipsnyje,
- dėl nuosavų lėšų: KRD IV 12 straipsnyje,
- dėl vadovybės tinkamumo: KRD IV 91 straipsnyje,
- dėl akcininkų tinkamumo: KRD IV 14 straipsnyje.

Priežiūros institucijos paraiškoje gauti pirminę bankų veiklos licenciją arba pakoreguoti turimą licenciją pateiktą informaciją vertina pagal ES ir nacionalinėje teisėje nustatytus kriterijus ir atsižvelgdamos į prašomos licencijos pobūdį. Toliau pateikiama keletas pavyzdžių, kas yra vertinama:

- bendras pareiškėjo prisistatymas ir jo istorija, įskaitant prašymo suteikti licenciją priežastis ir pagrindimą;
- veiklos programa, įskaitant planuojamą veiklą, verslo modelį ir su tuo susijusios rizikos profilį;
- pareiškėjo organizacinė struktūra, įskaitant IT organizavimą ir išorės paslaugų pirkimą;
- finansinė informacija, įskaitant prognozuojamą balansą ir pelno ir nuostolio ataskaitos projektą bei vidaus kapitalo pakankumą ir likvidumą;
- akcininkų tinkamumas;
- valdybos narių ir pagrindines funkcijas vykdančių asmenų bei priežiūros valdybos narių tinkamumas.

Toliau šie vertinimo kriterijai aprašyti išsamiau.

5.1 Kapitalo vertinimas

[Gairės dėl kapitalo, kurį privalo turėti naujai licencijuojamas bankas, nustatymo ir vertinimo į šį vadovą bus įtrauktos vėliau, po specialiai šiam klausimui skirtų viešų konsultacijų.]

5.2 Veiklos programos vertinimas

[Gairės dėl naujai licencijuojamo banko veiklos programos vertinimo į šį vadovą bus įtrauktos vėliau, po specialiai šiam klausimui skirtų viešų konsultacijų.]

5.3 Valdymo organų narių kompetencijos ir tinkamumo vertinimas

Turi būti įvertinta, ar paraišką teikiančio subjekto valdymo organo nariai tenkina kompetencijos ir tinkamumo eiti pareigas reikalavimus. Vertinami visi valdymo organo nariai – vykdančiosios vykdomųjų direktorių, tiek priežiūros funkcijas. Iš

principo, visų valdymo organo narių kompetencijos ir tinkamumo vertinimas įtraukiamas į patį sprendimą dėl leidimo.

Kitaip nei tuo atveju, kai kompetencijos ir tinkamumo vertinimai atliekami vykdant nuolatinę priežiūrą, kandidatų į valdymo organų narius – tiek svarbių, tiek mažiau svarbių įstaigų – kompetencijos ir tinkamumo vertinimus licencijavimo tikslais atlieka ECB.

Tačiau kai sprendimas dėl pirminės licencijos priimtas, vėlesniems valdymo organų narių skyrimams ar valdymo organų pakeitimams naujas sprendimas nereikalingas ir sprendimas dėl pirminės licencijos nekeičiamas.

Licencijavimo tikslais vykdomas valdymo organų narių vertinimas atliekamas remiantis tais pačiais kriterijais kaip įprastinis kompetencijos ir tinkamumo vertinimas.

Kadangi vertinimams taikomas proporcingumo principas, jų pobūdis priklauso nuo numatomos paraišką teikiančio subjekto sisteminės svarbos ir prognozuojamo rizikos profilio. Toliau pateikiama pavyzdžių, kaip proporcingumo principas taikomas.

- Visiems pareiškėjams taikoma tokia pati paskirtų asmenų / kandidatų reputacijos vertinimo tvarka, nepriklausomai nuo to, ar paraišką teikiantis subjektas bus pripažintas svarbia ar mažiau svarbia įstaiga; šiuo atveju proporcingumo principas netaikomas.
- Kredito įstaigos, teikiančios paraiškas išplėsti licenciją, licenciją jau turi ir yra prižiūrimos ECB arba NKI, priklausomai nuo jų svarbos laipsnio. Todėl vertinami tik nauji valdymo organų nariai, skiriami į pareigas dėl veiklos išplėtimo.

Jeigu veiklos išplėtimas reiškia, kad reikšmingai pasikeis subjekto verslo modelis arba subjekto teikiamų paslaugų ir produktų sudėtingumas ar asortimentas, nagrinėjant paraišką išplėsti licenciją gali būti atliekamas visos valdybos vertinimas, siekiant įsitikinti, ar nesumažės valdybos kolektyvinis tinkamumas.

Vertinant paraiškas išplėsti licenciją esami valdymo organų nariai paprastai nėra iš naujo vertinami. Tačiau jeigu vertinimo metu paaiškėja naujų faktų, galinčių turėti neigiamos įtakos valdybos narių kompetencijai ir tinkamumui, NKI kartu su ECB gali nuspręsti atlikti atskirą išsamų kompetencijos ir tinkamumo vertinimą.

- Skiriant **laikinių bankų** valdybų narius paprastai atliekama įprasta kompetencijos ir tinkamumo vertinimo procedūra. Tačiau jeigu įsteigti laikiną banką yra ypač skubu, gali būti leidžiama neatlikti kompetencijos ir tinkamumo vertinimo; tokiu atveju NKI kartu su ECB atlieka tik neoficialų preliminarų pertvarkymo institucijos paskirtų valdymo organų narių vertinimą.

Daugiau gairių šiuo klausimu pateikta ECB [Kompetencijos ir tinkamumo vertinimo vadove](#).

5.4 Tiesioginių ir netiesioginių akcininkų vertinimas

Čia vartojama sąvoka „akcininkai“ apima „akcininkus ir narius“ pagal KRD IV 14 straipsnį.

Jeigu paraišką teikiančio subjekto akcininkams priklauso daugiau negu 10 % kapitalo arba balsavimo teisių arba jie gali daryti reikšmingą įtaką subjekto valdymui, per licencijavimo procedūrą taikomi kvalifikuotojo akcijų paketo kriterijai. Tačiau jeigu akcininkų struktūrą sudaro daug mažų akcininkų, neturinčių kvalifikuotojo akcijų paketo, vertinami 20 didžiausių akcininkų¹².

Vertinant paraiškas išplėsti licenciją esami akcininkai paprastai nėra iš naujo vertinami. Tačiau jeigu vertinimo metu paaiškėja naujų faktų, galinčių turėti neigiamos įtakos kvalifikuotųjų akcininkų tinkamumui, NKI kartu su ECB gali nuspręsti atlikti atskirą išsamų akcininkų vertinimą.

Kvalifikuotieji akcijų paketai

Vykdam licencijavimo procedūrą akcininkai vertinami pagal tuos pačius kriterijus kaip ir veikiančios kredito įstaigos kvalifikuotojo akcijų paketo įgijėjas. Taikomi šie kriterijai:

- akcininko reputacija;
- akcininko finansinis patikimumas;
- jokių įtarimų dėl pinigų plovimo ar teroristų finansavimo.

Kituose licencijavimo proceso metu vykdomo bendro vertinimo etapuose taikomi dar du papildomi kriterijai, kurie taip pat taikomi atliekant kvalifikuotųjų akcijų paketų įsigijimo vertinimus, t. y.:

- aukštesniojo rango vadovų, kurie vadovaus kredito įstaigos veiklai, reputacija, žinios, gebėjimai ir patirtis (žr. 5.3 dalį);
- prognozuojama licencijuojamos įstaigos atitiktis prudenciniams reikalavimams (žr. 5.1 dalį).

Kadangi šis vertinimas labai panašus į kvalifikuotųjų akcijų paketų procedūros metu atliekamą vertinimą, atskiras sprendimas dėl kvalifikuotųjų akcijų paketų nepriimamas, nebent nacionalinės teisės aktuose, kuriais į nacionalinę teisę perkelta KRD IV, nustatyta kitaip. Todėl akcininkų vertinimo rezultatas iš esmės yra įtraukiamas į sprendimą dėl licencijos.

Laikinių bankų ar jų dalių savininkai yra viena ar daugiau už pertvarkymą atsakingų valdžios institucijų. Pertvarkymo institucijai, įskaitant pertvarkymo fondą ar jam priklausantį subjektą, tapus laikino banko akcininke, ji laikoma jo įgijėja ir todėl atliekamas jos turimo kvalifikuotojo akcijų paketo vertinimas. Tačiau, vadovaujantis

¹² Galutinis pranešimas dėl techninių reguliavimo standartų pagal Direktyvos 2013/36/ES 8 straipsnio 2 dalį projekto ir techninių įgyvendinimo standartų pagal Direktyvos 2013/36/ES 8 straipsnio 3 dalį projekto (EBA/RTS/2017/08 ir EBA/ITS/2017/05).

proporcingumo principu, šis vertinimas gali būti mažesnės apimties, jeigu taip nusprendžia priežiūros institucija, išanalizavusi kiekvieną konkretų atvejį atskirai.

20 didžiausių akcininkų koncentruotasis vertinimas

Daugiau informacijos pateikiama EBI techniniuose reguliavimo standartuose, kurie netrukus turėtų būti pradėti įgyvendinti.

Jeigu nė vienas akcininkas neturi kvalifikuotojo akcijų paketo, vertinami 20 didžiausių akcininkų arba, jeigu akcininkų yra mažiau negu 20, – visi akcininkai.

Kiek ir kokios informacijos turi būti pateikiama 20 didžiausių akcininkų koncentruotajam vertinimui atlikti nustatoma pagal EBI standartus ir taikant proporcingumo principą bei atsižvelgiant į turimo akcijų paketo dydį bei akcininko vaidmenį.

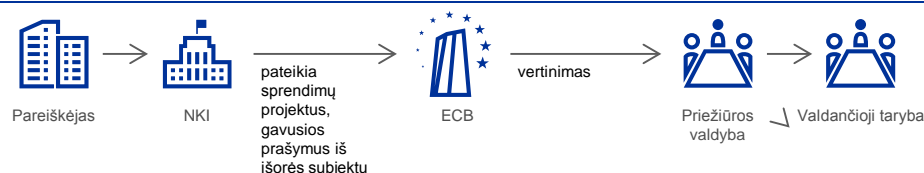
Gali būti, kad keletas akcininkų turi lygiai tiek pat akcijų, todėl gali būti sudėtinga nustatyti, kuriuos akcininkus įtraukti į 20 didžiausių akcininkų koncentruotąjį vertinimą. Tokiu atveju į vertinimą paprastai įtraukiami visi akcininkai, turintys lygiai tiek pat akcijų kaip mažiausias akcijų paketas prieš įtraukimo ribą.

6 Procedūrinės nuostatos

Euro zonoje bankų veiklos licencijos suteikimo ar išplėtimo procedūra yra viena iš vadinamųjų „bendrų procedūrų“. ECB ir nacionalinės priežiūros institucijos dalyvauja skirtinguose šių bendrų procedūrų etapuose, o visos paraiškos pirmiausia pateikiamos tos šalies, kurioje bankas vykdo arba vykdys veiklą, nacionalinei priežiūros institucijai, nepriklausomai nuo to, ar bankas tenkina svarbos kriterijus. Procedūra vykdoma visų prižiūrimų kredito įstaigų atžvilgiu; visą jos eigą nacionalinės priežiūros institucijos glaudžiai bendradarbiauja su ECB, o sprendimą priima ECB.

1 paveikslas

Leidimų suteikimo procedūra

6.1 Taikomi terminai

KRD IV 15 straipsnyje pateikiamos gairės dėl maksimalaus laiko, per kurį paraiška gauti licenciją turi būti išnagrinėta (12 mėnesių). Tačiau kadangi ne visos valstybės narės direktyvą į savo nacionalinę teisę perkėlė vienodai, nacionaliniuose įstatymuose tebėra nustatyti skirtingi terminai. Todėl skirtingose valstybėse narėse gali būti taikomi ir skirtingi atskaitos taškai, nuo kurių pradedamas skaičiuoti paraiškos nagrinėjimui numatytas laikas. Kai kuriose valstybėse narėse jis pradedamas skaičiuoti nuo dienos, kai NKI gauna paraišką, net jeigu paraiška ir nėra išsami¹³. Kitose laikas pradedamas skaičiuoti tik nuo tada, kai pripažįstama, kad pateikta paraiška yra išsami¹⁴. Lygiai taip pat gali skirtis ir skirtingose valstybėse narėse taikomi laiko skaičiavimo stabdymo laikotarpiai.

Kiekvienos paraiškos gauti licenciją vertinimo procedūra susideda iš trijų pagrindinių etapų:

- pasirengimo teikti paraišką;
- paraiškos pateikimo;
- paraiškos perdavimo nuolatinę priežiūrą vykdančiai institucijai.

Atsižvelgiant į šiuos suvaržymus ir į tai, kad būtina numatyti šiek tiek lankstumo, taikoma toliau aprašyta trijų etapų tvarka.

¹³ 2 ir 3 paveiksluose parodytas 1-as startas.

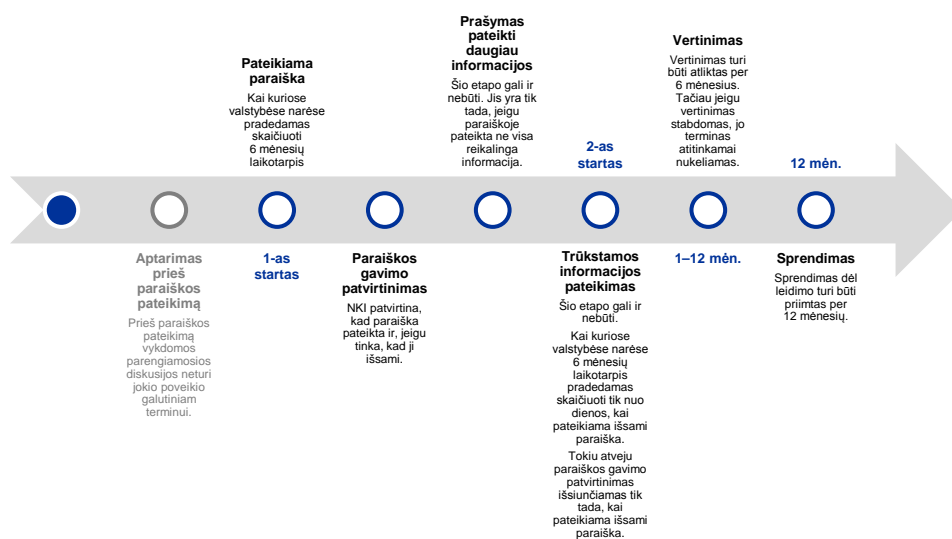
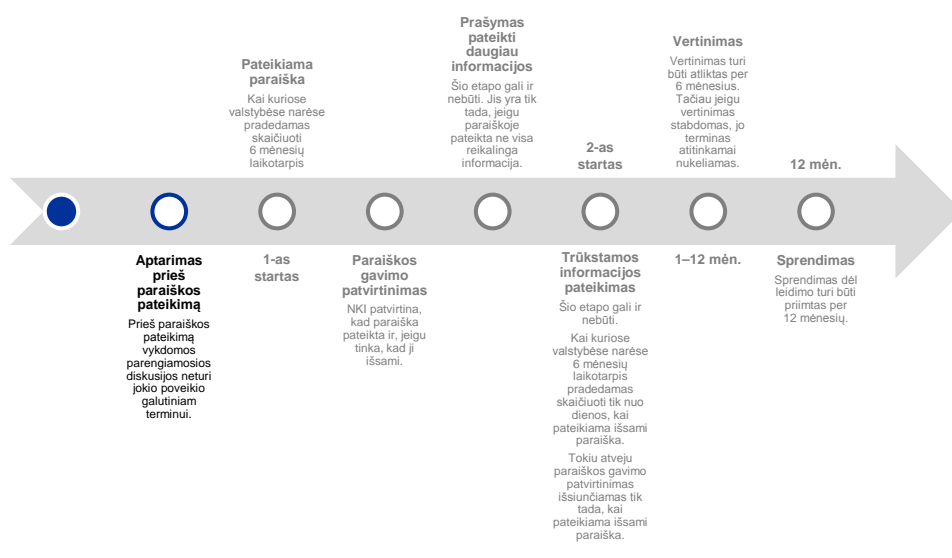
¹⁴ 2 ir 3 paveiksluose parodytas 2-as startas.

Pasirengimo teikti paraišką etapas

Paprastai dar iki oficialaus paraiškos gauti licenciją pateikimo priežiūros institucija palaiko ryšį su pareiškėju, kad i) supažindintų jį su procedūra ir paaiškintų, kiek ir kokios informacijos jis privalo pateikti; ii) nustatytų, ar tikrai subjektui reikalinga kredito įstaigos licencija, o ne kitoks patvirtinimas; iii) peržiūrėtų pateiktus licencijavimo planus ir iv) iš anksto nustatytų, kokių problemų galėtų kilti prudenciniu požiūriu. Primygtinai skatinama taikyti toliau aprašytą tvarką, kad visa procedūra vyktų sklandžiau.

2 paveikslas

Terminai, pasirengimo teikti paraišką etapas

Šį etapą vykdo priežiūros institucijos specialistai, išmanantys licencijavimo procedūrą ir vertinimo kriterijus. Svarbu, kad prieš paraiškos pateikimą organizuojamame aptarime dalyvautų tinkami subjekto atstovai, t. y. aukštesnio rango vadovai, turintys įgaliojimus priimti sprendimus, ir asmenys, turintys pakankamai darbinės patirties, kad galėtų atsakyti į detalius klausimus.

Jokios priežiūros institucijų šiame etape suteiktos konsultacijos neturi poveikio paraiškos pateikimo etapo baigčiai ir ECB sprendimui.

Per pasirengimo teikti paraišką etapą pareiškėjas turi galimybę įvertinti projekto apimtį ir terminus. Juos įvertinęs, pareiškėjas gali nuspręsti atidėti arba nutraukti procesą arba pereiti į kitą etapą ir pateikti NKI oficialią paraišką.

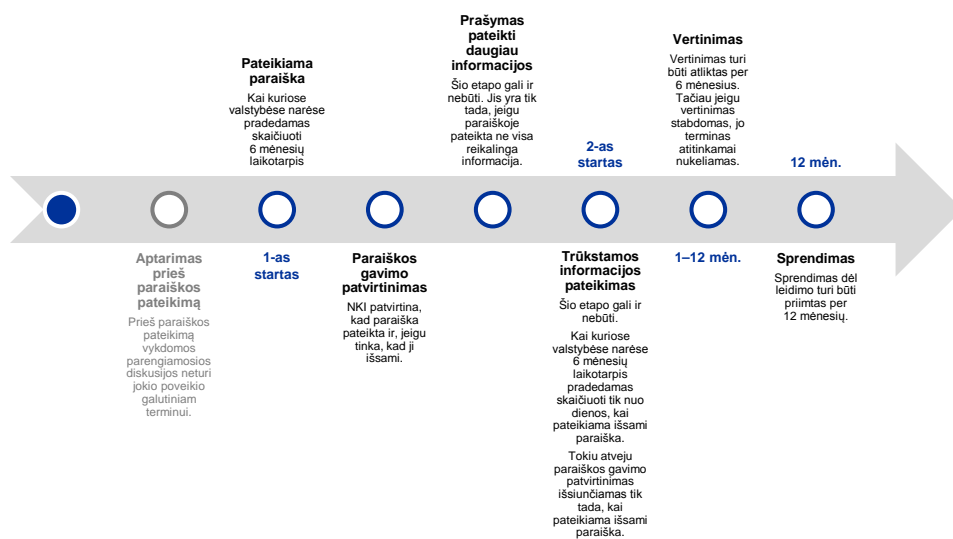
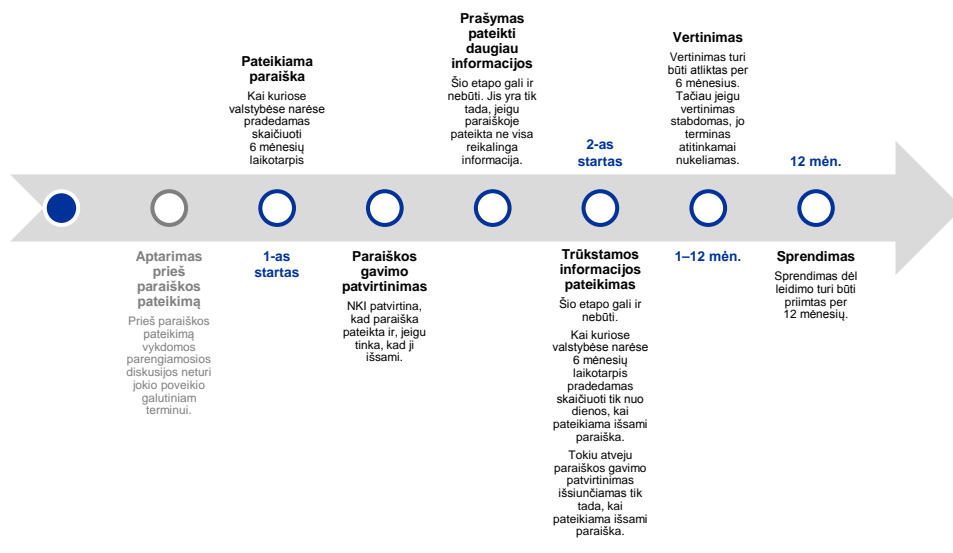
Paraiškos pateikimo etapas

Paraiška visada pirmiausia pateikiama NKI, nes turi būti paisoma nacionalinės teisės reikalavimų. Nustačiusi, remdamasi taikomais nacionalinės teisės aktais, oficialų sprendimo priėmimo laiko grafiką, NKI patvirtina paraiškos gavimą ir, laikydamasi geros administracinės praktikos, informuoja pareiškėją apie taikomus terminus, jeigu tai numatyta nacionalinės teisės aktuose.

Paprastai priežiūros institucijos reguliariai rengia susitikimus su pareiškėju, per kuriuos padeda jam suprasti vertinimo procedūrą ir išsamiai aptaria pateiktą informaciją.

3 paveikslas

Terminai, paraiškos pateikimo etapas

Bet kuriuo vertinimo procedūros metu NKI ir ECB gali prirėikus paprašyti pareiškėjo pateikti daugiau informacijos. Paraiškos pateikimo etape dažnai paaiškėja, kad, norint suprasti ir išnagrinėti paraišką, būtina turėti išsamesnės informacijos.

Priklausomai nuo taikomų nacionalinės teisės reikalavimų, paprašius pateikti daugiau informacijos vertinimo procesas gali būti laikinai stabdomas, o teisės aktais nustatytas terminas nukeliamas atitinkamam laikui. Tačiau visas procesas, pradant nuo dienos, kai NKI patvirtina paraiškos gavimą, turėtų trukti ne ilgiau kaip 12 mėnesių, įskaitant visą laiką, kai procesas buvo sustabdytas.

Pareiškėjas gali bet kada atsiimti paraišką, pranešdamas apie tai NKI, pavyzdžiui, jeigu pareiškėjas nusprendžia, kad negalės įvykdyti licencijai gauti keliamų reikalavimų. Priešingu atveju paraiškos vertinimo procesas baigiasi NKI sprendimu atmesti paraišką arba, jeigu NKI pateikė ECB siūlymą suteikti licenciją (tokiu atveju NKI apie tai informuoja pareiškėją), ECB sprendimu atmesti paraišką arba suteikti licenciją.

Tipinis paraiškos gauti licenciją vertinimo procedūros pavyzdys

- A grupė nusprendžia įsteigti naują patronuojamąją įmonę – X banką.
 - A grupė kreipiasi į valstybės narės, kurioje X bankas bus steigiamas, NKI; surengiama keletas parengiamųjų susitikimų su NKI ir galbūt su ECB, per kuriuos pareiškėjas supažindinamas su procesu ir informacija, kurią jis turi pateikti kartu su paraiška.
 - A grupė oficialiai teikia NKI paraišką suteikti kredito įstaigos veiklos leidimą X bankui.
 - Pateikus paraišką, pradedamas skaičiuoti paraiškos vertinimui skiriamas laikas (kaip numatyta valstybės narės, kurioje X bankas bus steigiamas, nacionalinės teisės aktuose).
 - NKI siunčia A grupei patvirtinimą, kad gavo paraišką ir kad oficialiai prasideda jos vertinimo procesas, ir informuoja ją apie taikomus teisės aktais nustatytus terminus.
 - Vertinimo metu NKI kartu su ECB nustato, kad su paraiška pateikta ne visa reikalinga informacija. NKI siunčia oficialų prašymą pareiškėjui pateikti trūkstamą informaciją.
 - Vertinimo procesas stabdomas; stabdomas ir termino skaičiavimas.
 - Kai A grupė pateikia trūkstamą informaciją, procesas tęsiamas, o teisės aktais nustatytas terminas nukeliamas tiek dienų, kiek procesas buvo sustabdytas.
 - Priežiūros institucijos papildomos informacijos prašo keletą kartų per vertinimo procesą (ir dėl šios priežasties stabdo procesą).
 - NKI ir ECB atlikus vertinimą, NKI teikia siūlymą ECB suteikti leidimą X bankui ir ECB priima sprendimą per teisės aktais nustatytą terminą, nukeltą tiek, kiek iš viso laiko procedūra buvo sustabdyta.
-

Paraiškos perdavimas nuolatinę priežiūrą vykdančiai institucijai

Priklausomai nuo aplinkybių, kurioms esant buvo privaloma gauti licenciją, ir nuo informacijos, pateiktos per pasirengimo pateikti paraišką etapą ir paraiškos pateikimo etapą, poreikis vykdyti sustiprintą stebėseną, ar kredito įstaiga vykdo ECB

sprendimą dėl licencijos, įskaitant visas papildomas nuostatas (žr. kitą skyrių), bus didesnis arba mažesnis.

Priežiūros institucijos pradeda planuoti ir įgyvendinti priežiūrinę veiklą: įvertina įstaigos svarbą ir patvirtina naują priežiūros analizės programą (pavyzdžiui, suformuoja jungtinę priežiūros grupę (jeigu bankas pripažįstamas svarbia įstaiga) bei pradeda vykdyti priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą (*SREP*), testavimus nepalankiausiomis sąlygomis, patikrinimus vietoje, temines peržiūras ir t. t.

Kitaip sakant, priežiūros institucijos stebi, ar leidimą gavęs subjektas laikosi pateiktos veiklos programos. Jeigu paaiškėja, kad naujasis subjektas nesilaiko sprendime dėl leidimo išdėstytų reikalavimų ar įprastinių prudencinių reikalavimų, priežiūros institucijos gali imtis priemonių, pradedant nuo glaudesnio dialogo rengiant susitikimus konkrečioms klausimams aptarti ir priežiūrinių galių panaudojimo ir baigiant vykdymo užtikrinimo priemonėmis ar net sankcijomis, priklausomai nuo reikalavimų nesilaikymo masto.

6.2 Papildomos nuostatos sprendime

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas yra priėmęs nutartį, kad iš esmės kompetentinga institucija gali iškelti sąlygų ir (arba) nustatyti įpareigojimų tai atvejais, kai paraiška gauti licenciją kitu atveju būtų atmesta¹⁵. Šiame skyriuje paaiškinama, kokiomis aplinkybėmis šios priežiūrinės priemonės gali būti taikomos.

Prie sprendimo dėl licencijos gali būti pridėta keleto tipų papildomų nuostatų:

- sąlygų, t. y. būtinų sąlygų, kurios turi būti įvykdytos, kad sprendimas dėl licencijos įsigaliotų;
- įpareigojimų, t. y. reikalavimų ar apribojimų, kurie bus taikomi visada arba tam tikrą nustatytą laiką, priėmus sprendimą dėl licencijos;
- rekomendacijų, t. y. neįpareigojančių pasiūlymų;
- *ex ante* įsipareigojimų, t. y. pareiškėjo įsipareigojimų, kuriuos jis prisiima prieš priimanč sprendimą dėl licencijos. *Ex ante* įsipareigojimais gali apimti sąlygas ir įpareigojimus.

Sąlygos

Sąlygos – tai reikalavimas, kad pareiškėjas atliktų tam tikrus veiksmus arba neatliktų tam tikrų veiksmų. Leidimas įsigalioja tik tada, kai sąlygos yra įvykdytos.

Sąlygos turėtų būti proporcingos; jomis neturėtų būti reikalaujama įvykdyti daugiau, negu būtina paraiškos gauti licenciją vertinimo metu taikomiems kriterijams įvykdyti.

¹⁵ Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, 2015 m. birželio 25 d., Byla C-18/14.

Sąlygos turėtų būti aiškios ir tikslios, užtikrinančios teisinį tikrumą. Sąlygos turi būti tokios, kad jas būtų įmanoma įvykdyti ir užtikrinti jų įvykdymą.

Įpareigojimai

Panašiai kaip ir sąlygos, įpareigojimai yra reikalavimas, kad pareiškėjas atliktų tam tikrus veiksmus arba neatliktų tam tikrų veiksmų. Įpareigojimai nustatomi klausimams, iškilusiems veiklos leidimui jau įsigaliojus, spręsti ir turi būti vykdomi nuolat. Neįvykdžius įpareigojimų, sprendimas dėl pirminės licencijos nepanaikinamas, tačiau gali būti pradėtos taikyti vykdymo užtikrinimo priemonės ir (arba) skiriamos sankcijos.

Įpareigojimai turėtų būti proporcingi; jais neturėtų būti reikalaujama įvykdyti daugiau, negu būtina paraiškos gauti licenciją vertinimo metu taikomiems kriterijams įvykdyti.

Rekomendacijos

Net jeigu techniškai visi kriterijai leidimui gauti yra įvykdyti, sprendime dėl licencijos gali būti pateikta rekomendacijų. Rekomendacijos gali būti pateikiamos dėl įvairiausių spęstinų klausimų.

Nors jos nėra teisiškai įpareigojančios, turėtų būti aiškiai nurodytos priežastys, kodėl jos pateikiamos, ir tikslai, kurių jomis siekiama.

Ex ante įsipareigojimai

Šiuos įsipareigojimus nustato ne NKI ar ECB, o prisiima pats pareiškėjas prieš tai, kai priimamas sprendimas dėl licencijos, bet kompetentingos institucijos gali pateikti ir savo siūlymų.

Ex ante įsipareigojimų paskirtis – patikinti kompetentingą instituciją, kad vertinimo kriterijai bus įvykdyti.

Ex ante įsipareigojimai išdėstomi rašytinėje deklaracijoje, kurią pasirašo pareiškėjas.

Į *ex ante* įsipareigojimus atsižvelgiama NKI ir ECB vykdant atitinkamus vertinimus; jie išdėstomi sprendime dėl licencijos kaip suderintos sąlygos ar įpareigojimai.

6.3 Tinkamas procesas

Įvertinusi paraišką gauti licenciją, NKI gali ją atmesti arba siūlyti ECB priimti teigiamą sprendimą. ECB taip pat atlieka vertinimą ir gali arba patvirtinti NKI pasiūlytą sprendimą, arba jį atmesti.

Teisė būti išklausytam

Kai ECB ketina atmesti paraišką gauti licenciją arba iškelti sąlygas ar nustatyti įpareigojimus, pareiškėjui suteikiama galimybė pateikti pastabų. Ši galimybė vadinama „teise būti išklausytam“ ir tai yra Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje įtvirtintas principas.

Teisė būti išklausytam suteikiama visiems pareiškėjams, kurių paraiškas gauti licenciją ECB ketina atmesti arba tenkinti tik su sąlygomis ar įpareigojimais.

Dėl paraiškų gauti licenciją pastabos turi būti pateiktos per tris darbo dienas.

Tačiau yra atvejų, kai teisė būti išklausytam nesuteikiama:

- kai sąlygos ar įpareigojimai susiję su teisės aktų nuostatomis, kurias pareiškėjas privalo vykdyti;
- kai sąlygos ar įpareigojimai buvo iš anksto suderinti su pareiškėju;
- kai teisės ar įpareigojimai susiję su atskaitomybės reikalavimais.

Teisė susipažinti su paraiškos dokumentų byla

Kai sprendimas priimtas, pareiškėjas turi teisę prašyti NKI arba ECB leisti susipažinti su jo paraiškos dokumentų byla.

Poreikis susipažinti su paraiškos dokumentų byla gali iškilti nacionaliniu lygmeniu (kai paraišką gauti licenciją atmeta NKI) arba ECB lygmeniu (kai paraiška gauti licenciją atmetama arba siūloma iškelti sąlygas ar nustatyti įpareigojimus).

Ši teisė susipažinti su dokumentais yra svarbi sudėtinė teisės į gynybą, teisės į gerą administravimą ir teisės būti išklausytam dalis.

7 Licencijos panaikinimas ir galiojimo pabaiga

ECB gali panaikinti kredito įstaigos leidimą savo iniciatyva arba valstybės narės, kurioje įstaiga įsteigta, NKI siūlymu. Licencijų panaikinimui taikoma nacionalinėje teisėje nustatyta tvarka, tačiau NKI ir ECB bendradarbiauja panašiai kaip ir per leidimų suteikimo procedūrą, tik su tam tikrais skirtumais, priklausančiais nuo to, ar licencija panaikinama paties prižiūrimo subjekto prašymu, ar priežiūros institucijos – NKI arba ECB – iniciatyva.

Jeigu pats prižiūrimas subjektas kreipiasi į NKI dėl veiklos leidimo panaikinimo, pavyzdžiui, kai jis nebevykdo bankų veiklos, NKI ir ECB kartu įvertina, ar buvo įvykdytos taikomos išankstinės sąlygos. ECB priima sprendimą, ar buvo įvykdytos nacionalinėje ir ES teisėje nustatytos veiklos leidimo panaikinimo sąlygos. Visų pirma reikalingas aiškus ir neginčijamas patvirtinimas, kad subjektas nebedisponuoja jokiais indėliais ar kitomis grąžintinomis lėšomis.

Jeigu kredito įstaigos licencija panaikinama priežiūros institucijos iniciatyva, pavyzdžiui, jeigu įstaiga nebevykdo prudencinių reikalavimų ir nebėra pagrindo tikėti, kad ji vykdys savo įsipareigojimus kreditoriams, atliekamas visapusiškas ir išsamus jungtinis vertinimas, siekiant pagrįsti licencijos panaikinimo tikslingumą; jį vykdant atsižvelgiama į įstaigos, kurios licencija naikinama, priežiūrinę istoriją ir atitinkamus interesus, kurie bus paveikti, pavyzdžiui, riziką indėlininkams. Tokiais atvejais į procesą gali būti įtrauktos ir pertvarkymo institucijos.

Veiklos leidimo galiojimo pabaiga – kai kredito įstaigos veiklos leidimas netenka galios. Taip gali nutikti dėl įvairių nacionalinėje teisėje nustatytų priežasčių, kurios paprastai nėra susijusios su priežiūra ar kompetentingos institucijos sprendimu. Dažniausiai pasitaiko trys tipinės situacijos, kada pagal nacionalinę teisę leidimas nustoja galioti:

- kredito įstaiga nesinaudoja leidimu 12 mėnesių;
- kredito įstaiga pati atsisako leidimo;
- kredito įstaiga nebevykdo veiklos daugiau kaip šešis mėnesius.

Priklausomai nuo nacionalinės teisės nuostatų, leidimas nustoja galioti ir tada, kai pati kredito įstaiga nustoja egzistuoti, pavyzdžiui, dėl susijungimo su kita įmone. Tokiais atvejais leidimas nustoja galioti nuo to paties momento kaip pati įstaiga. Tokiais atvejais taikoma tokia pati procedūra kaip leidimo nustojimo galioti atveju.

Santrumpos

KRD IV	Kapitalo reikalavimų direktyva
KRR	Kapitalo reikalavimų reglamentas
EBI	Europos bankininkystės institucija
ECB	Europos Centrinis Bankas
ES	Europos Sąjunga
BPM	Bendras priežiūros mechanizmas

© Europos Centrinis Bankas, 2017 m.

Pašto adresas 60640 Frankfurtas prie Maino, Vokietija
Telefonas +49 69 1344 0
Internetas www.bankingsupervision.europa.eu

Visos teisės saugomos. Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.